

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

Název projektu	Šablony v SZŠ Příbram
Registrační číslo	CZ.1.07/1.5.003/34.0933
Název materiálu	<i>Práce s texty – výchova ke čtenářství</i> VY_32_INOVACE_CJ.3.17 K. Světlá – Kříž u potoka
Vyučovací předmět	Český jazyk a literatura
Tematický okruh	Česká literatura 19. stol. - májovci
Autor	Mgr. Alena Šimůnková
Škola	Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Příbram I, Jiráskovy sady 113
Datum vyhotovení	březen 2014
Datum a místo ověření	21. 3. 2014 - obor Zdravotnické lyceum, třída 2. ZL
Anotace	Materiál je určen pro žáky 2. ročníků středních škol při probírání učiva o májovcích. Slouží především k samostatné práci s textem – úryvkem z daného díla. Žáci mohou s textem pracovat i bez znalosti celého díla, podporuje to jejich dovednost vyhledávat informace, hodnotit je na základě přečteného. Vedle teorie literatury si žáci procvičí i gramatické a lexikální prostředky.
Metodický pokyn	Aktivita – pracovní list - přímá práce žáků – cca 25 min. Lze doplnit k výkladu o autorce, případně jako opakování.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PRACOVNÍ LIST

Karolína Světlá – Kříž u potoka

VÝCHOZÍ TEXT:

Vraceje se domů Štěpán klesal téměř pod tíží starostí, a spatřiv zdaleka statek Potockých, kde tak dávno již sídlili v slávě i neslávě, z jehožto staré střechy byla Eviččina ruka kletbu sňala a jenž její péčí a přičiněním tak utěšeně vzkvétaje měl teď padnout za oběť viny jeho: tož se dal do pláče hlasitého. Bylo mu, že nezbude nejen živnosti dědičné a s ní jednoho z nejpřednějších na okolí míst, nýbrž i jména svého, že přestane býti Potockým, tak že se bude právem nazývat statku jeho rodinného držitel. Pozbýval je právě v okamžiku, kdy mu chtěl získat čest a úctu trvalou. A což Evička? Nesměl si na ženu drahou ani vzpomenout, nemohl se jí, přibyv domů, na žádný způsob svěřit, uvítala ho úsměvem a pohledem při vši přívětivosti tak tesklivým, že mu nad ní srdce pukalo, bylo mu, jako by na tváři její spočívala předtucha osudu na ni čekajícího.

„Co ještě mou vinou zakusíš a podstoupíš, mučenice ty věčná,“ chtěl vzkřiknout, do náručí ji uchvacuje, ale přemohl se a nedal na sobě nic znát.

OTÁZKY A ÚKOLY K TEXTU:

1. **Synonymum** ke slovu *utěšeně* je slovo :

- a) vesele
- b) spokojeně
- c) rychle
- d) smutně

2. **Personifikací je:**

- a) *klesal Štěpán pod tíží starostí...*
- b) *Eviččina ruka kletbu sňala...*
- c) *mu nad ní srdce pukalo...*
- d) *statku jeho rodinného držitel*

3. Vyhledejte v textu alespoň 3 **přechodníky** a rozlište **přítomné** a **minulé**

4. Charakterizujte jazykovou stránku textu

5. Jak chápete význam slov: *přívětivost, předtucha, živnost*

6. Charakterizujte na základě textu Evičku

ŘEŠENÍ:

- 1) B
- 2) C
- 3) *Spatřiv* – minulý, *vzkvétaje* – přítomný, *přibyv* – minulý, *uchvacuje* – přítomný
- 4) Archaická stavba vět (slovosled – *statku jeho rodinného držitel*), časté archaismy (*drahnou*, *býti*,) , velká patetičnost
- 5) ***přívětivost*** – milost, vstřícnost
předtucha – tušení budoucnosti
živnost – majetek, obživa
- 6) Přívětivá, starostlivá, pečující manželka

Použité zdroje:

SVĚTLÁ, Karolína. *Kříž u potoka*. 4. vydání. Praha: Odeon, 1974. 214 s. 01-010-74

Pokud není uvedeno jinak, jsou použité objekty vlastní originální tvorbou autorky.